

Årsberetning for Intern Revision
Regnskabsåret 2017

FORORD

Intern Revision er etableret i overensstemmelse med Borgerrepræsentationens beslutning af 22. februar 2008 (BR 87/08).

Intern Revision udarbejder efter afslutningen af hvert regnskabsår en årsberetning til Borgerrepræsentationen om Intern Revisions virksomhed.

Årsberetningen forelægges Borgerrepræsentationen med en indstilling fra Revisionsudvalget efter forud indhentet erklæring fra Økonomiudvalget. Beretningen er tilgængelig på Intern Revisions hjemmeside.

God fornøjelse med beretningen.

København den 18. April 2018

Jesper Andersen

Revisionschef
Københavns Kommune

INDHOLD

ÅRET 2017.....	4
REVISIONSUDVALGETS TILSYN MED INTERN REVISION	6
EKSTERN REVISIONS VURDERING AF INTERN REVISION.....	7
INTERN REVISIONS UAFHÆNGIGHED	7
SEKRETARIATSBETJENING AF REVISIONSUDVALGET	7
UDFØRT ARBEJDE.....	8
Lovpligtig og finansiel revision.....	8
Økonomistyring / særlige undersøgelser	9
Større konsulentopgaver	9
Mindre konsulentopgaver.....	10
2017 I TAL.....	11
Ressourcer.....	11
Regnskab	13

ÅRET 2017

Det er meget svært at komme uden om Kvantum når man taler om væsentlige begivenheder i Københavns Kommune i 2017. Kvantum er på godt og ondt blevet synonym for stort set alt, der har med økonomi at gøre. Det er dog vigtigt at skelne mellem den tekniske og den organisatoriske implementering af Kvantum.

Programmet, som har været ansvarlig for den tekniske implementering, har afsluttet sit arbejde ultimo februar 2018. Der er igangsat en fase 2 hvor blandt andet eventuelle tilpasninger til systemet skal kortlægges, udvikles og implementeres. Intern Revision finder at en fase 2 er en rigtig god beslutning, da den oprindelige kravspecifikation efterhånden er udarbejdet for en del år siden. Selv om det er vigtigt at fastholde, at det er et standardsystem, der er ønsket, så er der på nogle områder behov for justeringer og tilpasninger, for at kunne understøtte forretningens behov. I al væsentlighed er den tekniske implementering gået godt. På nuværende tidspunkt er der ikke konstateret forhold af særlig kritisk karakter, og kommunen kan betale regninger, opkræve indtægter og forventes at kunne aflægge et regnskab i overensstemmelse med de autoriserede regnskabsregler.

Intern Revision var som bekendt den første enhed i kommunen der blev idriftsat på systemet pr. 1. januar 2017 og selv om vi er en noget mindre enhed har "hands on" givet os et godt udgangspunkt for at foretage revisionen af systemet.

Vores observationer i 2017 har vist at den organisatoriske implementering er udfordrende. Ønsket om et "standard system" og forvaltningernes og de enkelte enheders forretningsmæssige behov har det meste af 2017 og vil i

2018 udfordre organisationen på økonomistyringen.

Enhederne skal lære at betjene Kvantum herunder at styre på baggrund af den information, de nu modtager fra enten systemet eller Koncernservice.

Det er forvaltningernes ansvar at aflægge et regnskab i overensstemmelse med de gældende regler. I praksis udføres en stor del af arbejdet i KS, hvorfor kvaliteten af regnskabet og forvaltningernes løbende økonomistyring i væsentlig grad er påvirket af KS's evne til at løse driftsopgaverne. Derfor har Intern Revisions en vigtig opgave med at påse, at der er tilrettelagt forretningsgange og udført interne kontroller, der reducerer de identificerede risici på hele regnskabsområdet. Under skyldig hensyntagen til vores uafhængighed er Intern Revision på mange områder en konstruktiv rådgiver. Vi har i 2017 modtaget mange henvendelser fra forvaltningerne om regnskabs- og revisionsmæssige spørgsmål, og vi søger aktivt dialogen med forvaltningerne, tværgående faglige foraer m.v.

Formålet med vores rådgivning er proaktivt at medvirke til at forretningsgange, interne kontroller m.v. tilrettelægges effektivt for at undgå fejl i sagsbehandlingen med økonomiske konsekvenser, negativ omtale af kommunen, økonomiske tab, fejl i regnskabet, besvigelser, revisionsbemærkninger m.v.

Heldigvis har Kvantum dog ikke fyldt det hele. Den nye databeskyttelsesforordning, nye forretningsgange på lønområdet og forvaltningernes åbningsbalancer fortjener også omtale.

Københavns Kommune påbegyndte allerede primo 2017 implementering af den nye EU -Databeskyttelsesforordning, som erstatter den nuværende Persondatalov. Opgaven blev forankret i et Legal Compliance Projekt (LCP) med deltagelse af samtlige forvaltninger. Den 25. maj 2018, hvor Databeskyttelsesforordningen træder i kraft, vil den "nye" databeskyttelsesrådgiverfunktion (DPO), der som bekendt er forankret i Intern Revision, for alvor være en realitet. DPOen har i implementeringsfasen været meget aktiv og har i tæt samarbejde med projektledelsen i ØKF medvirket til at sikre, fremdriften i projektet som er forløbet rigtigt godt. Det er vurderingen, at forvaltningerne har ageret meget ansvarlige i forhold til at leve op til bestemmelserne. Vi følger en fornuftig plan og har det rigtige ambitionsniveau hvilket gør, at rigtig mange andre myndigheder kigger mod KK for at få inspiration.

Nødvendig dokumentation og rette løn til rette tid er en vigtig målsætning på løn og personaleområdet. I de seneste år har Kommunen fået revisionsbemærkninger som påpegede, at dette ikke altid var tilfældet. KS havde et stort ønske om at ændre på dette fremadrettet. I 2017 har KS lagt et stort arbejde i at designe nye forretningsgange, identificere risici, beskrive reducerende kontroller og ikke mindst at få det hele implementeret i de daglige rutiner. Intern Revision har bidraget væsentligt med sparring til projektet, som blev afsluttet ultimo 2017. Nu er forudsætningerne for rette løn til rette tid væsentligt forbedret, og de fremtidige revisioner skal meget gerne vise, at det etablerede kontrolniveau nu sikrer, fejl og mangler i al væsentlighed opdages og berigtiges forinden udbetalingen foretages.

Slutteligt skal det nævnes, at der i 2017 har været en stigning i Whistleblower sager, som Intern Revision har modtaget fra Borgerrådgiveren. Flere har haft behov for at pege på forhold af økonomisk karakter, som man mente der burde kigges nærmere på. Henvendelserne er på baggrund af en konkret vurdering af revisionschefen, undersøgt af forvaltningernes egen ledelse eller af Intern Revision som en egen drifts undersøgelse. Det har fungeret godt, og det er vurderingen, at ordningen er et vigtigt redskab til at sikre en

ordentlig forvaltning af de økonomiske ressourcer i kommunen.

Med uafhængighed, integritet og høj faglig kvalitet som vores særkende, vil Intern Revision fortsætte arbejdet med at bidrage med transparent og troværdig information og kompetent rådgivning.

Det er vigtigt for os, at vores interessenter opfatter os som en enhed, der skaber værdi for Københavns Kommune. Værdien skaber vi ved at løse de opgaver, der forventes og efterspørges, og som er defineret i vores funktionsbeskrivelse. Det kan være vanskeligt at vurdere, hvad der skaber værdi i fremtiden, og derfor må vi i samarbejde med vores opdragsgiver opstille en hypotese for, hvad revisionens interessenter vil opfatte som værdiskabende.

I 2018 er Intern Revisions hypotese for værdiskabende aktiviteter i ikke prioriteret rækkefølge:

- Bistå Deloitte med lovpligtig revision
- Løse de opgaver som er fastlagt i revisionsplanen for 2018
- Følge op på tidligere afgivne revisionsbemærkninger og kritiske forhold i revisionsrapporter
- Understøtte den organisatoriske implementering af KVANTUM
- Understøtte legal compliance projektet og kommunens it-sikkerhedsarbejde
- Sikre/påse fremdriften i forvaltningernes arbejde med ledelsestilsyn herunder implementering af standardiserede procesbeskrivelser
- Etablering af DPO funktion internt i IR
- Løbende tage opgaver op (egen driftsundersøgelser, WB sager m.v.)

REVISIONSUDVALGETS TILSYN MED INTERN REVISION

I henhold til Revisionsregulativet for Københavns Kommune § 21 skal Revisionsudvalget føre tilsyn med den Interne Revisions virksomhed. Tilsynet varetages blandt andet med udgangspunkt i Funktionsbeskrivelsen for Intern Revision. Revisionsudvalget har i 2017 modtaget og behandlet information og dokumentation for alle Intern Revisions revisionsfaglige forhold samt forhold omkring Intern Revisions øvrige virksomhed. I al væsentlighed er følgende anvendt som grundlag for tilsynet:

Revisionsudvalget har udtrykt tilfredshed med Intern Revisions arbejde i 2017 og har herunder vurderet, at Intern Revisions uafhængighed har været intakt.

- *Revisionsplan 2017 for Intern Revision samt løbende ændringer hertil*
- *Gennemførte revisioner og opfølgingsrevisioner*
- *Væsentlige konsulentydelse*
- *Administration af kontrakt med ekstern revisor, herunder uafhængighedsvurderinger vedr. ekstern revisors konsulentopgørelser*
- *Årsberetning for Intern Revision*
- *Intern Revisions kvartalsprognoser og årsregnskab*

EKSTERN REVISIONS VURDERING AF INTERN REVISION

Intern Revision har i lighed med tidligere år haft et tæt samarbejde med den eksterne revision, Deloitte, herunder har Intern Revision via lovpligtige/finansielle revisioner og forvaltningsrevisioner bidraget til den samlede revision af Københavns Kommune.

Den eksterne revision har udtrykt tilfredshed med samarbejdet og revisionsresultater og har herunder vurderet, at Intern Revisions uafhængighed har været intakt.

INTERN REVISIONS UAFHÆNGIGHED

Intern Revision er etableret som en uafhængig enhed, der administreres direkte under Borgerrepræsentationen. Intern Revision refererer til Borgerrepræsentationen via Revisionsudvalget. Organiseringen skal sikre, at Intern Revision kan forsyne Borgerrepræsentationen, udvalgene og den administrative ledelse med objektive og uafhængige vurderinger af, om forvaltningen af kommunens økonomiske midler sker på en hensigtsmæssig måde.

Intern Revisions observationer og risikovurderinger skal således være upåvirket af eksempelvis ledelsesmæssige eller politiske dagsordner. Intern Revision har derfor en forpligtelse til løbende at evaluere og vurdere, hvorvidt Intern Revisions uafhængighed ikke blot er formel, men også er reel.

Det er Intern Revisions vurdering, at uafhængigheden har været intakt i 2017.

SEKRETARIATSBETJENING AF REVISIONSUDVALGET

Intern Revisions sekretariatsbetjening har fulgt revisionsudvalgets forretningsorden, herunder er praktiske forhold løbende afstemt med formanden for revisionsudvalget, Lars Weiss og næstformand Rikke Lauritzen.

Udvalgets mødeaktivitet har været fastlagt for hele året og har omfattet 10 ordinære møder. Dagsordener og beslutningsprotokoller er udsendt og godkendt som foreskrevet. Alle revisionsudvalgets beslutninger er truffet på grundlag af formelle indstillinger med nødvendige bilag.

Mødeplaner, dagsordner og beslutningsprotokoller er formidlet til alle i kommunen via kommunens intranet på samme vis, som Intern Revisions årsplaner, rapporter, beretninger m.v. er formidlet.

Som fast punkt på revisionsudvalgsmøderne redegør Intern Revision for alle udførte revisioner samt øvrige faglige aktiviteter. Revisionsudvalget bestod ved udgangen af 2017:

Lars Weiss
Formand

Charlotte Lund
Suppleant

Klaus Mygind

Henrik Nord

Taner Yilmaz
Suppleant

Nishandan Ganesalingam
Suppleant

Jens-Kristian Lütken

UDFØRT ARBEJDE

Intern Revisions opgaver initieres dels via årets revisionsplan, dels kan opgaver igangsættes i løbet af året, såfremt der identificeres nye risikoområder, og dels kan opgaver ønskes af en forvaltning eller Revisionsudvalget.

Såfremt opgaven initieres af en forvaltning, vurderer Intern Revision forholdets risiko og væsentlighed, og hvorvidt der bør gennemføres en egentlig revisionsundersøgelse. I så fald følges den revisions- og rapporteringsproces, der er fastlagt af Borgerrepræsentationen i den vedtagne Funktionsbeskrivelse for Intern Revision. Alternativt håndteres henvendelsen som konsultativ bistand, der afrapporteres ved en konsulentrapport, et notat eller pr. mail.

Revisionsrapporter indeholder observationer, risikovurderinger samt forvaltningens handlingsplaner. Endvidere indeholder rapporterne Intern Revisions anbefalinger, der kan anvendes som inspiration til forvaltningens handlingsplaner. Rapporter fremsendes til den ansvarlige forvaltning samt til Revisionsudvalget. Rapporter sendes endvidere til Økonomiforvaltningen til eventuel videre foranstaltning overfor Økonomiudvalget - som følge af udvalgets lovpligtige indseende med de økonomiske og almindelige administrative forhold inden for alle kommunens administrationsområder. Opgaver er i overvejende grad fastlagt i Intern Revisions årsrevisionsplan, der er behandlet og godkendt af Revisionsudvalget, herunder eventuelle ændringer til revisionsplanen.

Lovpligtig og finansiel revision

- ✓ KK – Revision af lønområdet 2017
- ✓ ØKF – Vederlag politikere 2017
- ✓ KK – Revision af Regnskabsføring, forretningsgange og interne kontroller 2017
- ✓ Årsregnskabsrevision (Balancerevision) 2016

- ✓ Årsregnskabsrevision (Løn) 2016
- ✓ Erklæring på refusionsopgørelse, tjenestemandspensioner vedr. kommunalreformen 2016
- ✓ ØKF-Erklæring vedrørende lærerpensioner 2016
- ✓ SUF – Selvejende institutioner – Regnskab 2016

Økonomistyring / særlige undersøgelser

- ✓ KK - Whistleblowersager
- ✓ ØKF - Overførselssagen 2017/2018
- ✓ ØKF – Risikolisten
- ✓ TMF – Administrationsbidrag affaldsområdet
- ✓ ØKF-TMF-KFF – Kommunens anvendelse af Digital Tinglysning
- ✓ KK – Børneattester
- ✓ ØKF– KK samlerapport og forvaltningsrapporter Ledelsestilsyn
- ✓ ØKF– TMF – Lønfastsættelse administrative chefer
- ✓ ØKF/KIT – Tilsyn med IT-sikkerhed 2016
- ✓ BUF – Bæredygtig udvikling
- ✓ BUF – Den selvejende institution Vesterbro Ungdomsgård
- ✓ TMF/ØKF Selinevejens Arealer og momsrefusion
- ✓ KFF– Tilskudsforvaltning (CPH Lions) (RP)
- ✓ ØKF – Lejeindtægter og momsrefusion, jf. art 7.1.
- ✓ TMF – Opfølgning på byggesagsgebyrer
- ✓ BUF – Institutioner under Asylselskabet

Større konsulentopgaver

- ✓ KK – Åbningsbalancer Kvantum
- ✓ ØKF – Nyt Kasse- og Regnskabsregulativ med cirkulærer
- ✓ IR - Train til Trainers, End 2 End-processer
- ✓ ØKF – Nyt Cirkulære Personale

Observatør i følgende større projekter:

- ✓ KVANTUM Økonomisystem
- ✓ BUF Taskforce
- ✓ Styregruppe betryggende kontrollmiljø i KK
- ✓ Lønkontrolprojektet
- ✓ Fasit it-system – BIF
- ✓ Legal Compliance projektet

Mindre konsulentopgaver

- ✓ 22 mindre konsulent- / rådgivningsopgaver

2017 I TAL

Ressourcer

Intern Revision var ultimo 2017 budgetteret med 15 årsværk. 2 medarbejdere ønskede at gå op på 42 timer fremfor 37 timer. Dette sammenholdt med vakance starten af 2017 har medført, at årets opgaver er løst med 15,2 årsværk. Stigningen i den gennemsnitlige lønudgift kan henføres til de vakante stillinger. Den gennemsnitlige lønudgift i december måned 2016 med fuld bemanning var 652 t. kr. og ultimo 2017 653 t. kr. Der er således ikke vakante stillinger ultimo 2017.

Lønudgift regnskab (1.000 kr.)			Personale regnskab (Årsværk)			Gennemsnitslønudgift pr. Årsværk (1.000 kr.)		
2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
6.639	7.876	9.739	9,9	11,2	15,2	671	703	669

Personalesammensætningen udgør ultimo 2017.

- ✓ 1 Revisionschef/DPO
- ✓ 1 Sekretær
- ✓ 5 Senior managers
- ✓ 4 Revisorer
- ✓ 4 Databeskyttelsesrådgivere

1 medarbejder fratrådte i 2017 i prøveperioden. En medarbejderomsætning svarende til 1-2 medarbejdere pr. år er tilfredsstillende, og Intern Revision finder det positivt, hvis medarbejdere søger udfordringer i andre stillinger i Københavns Kommune.

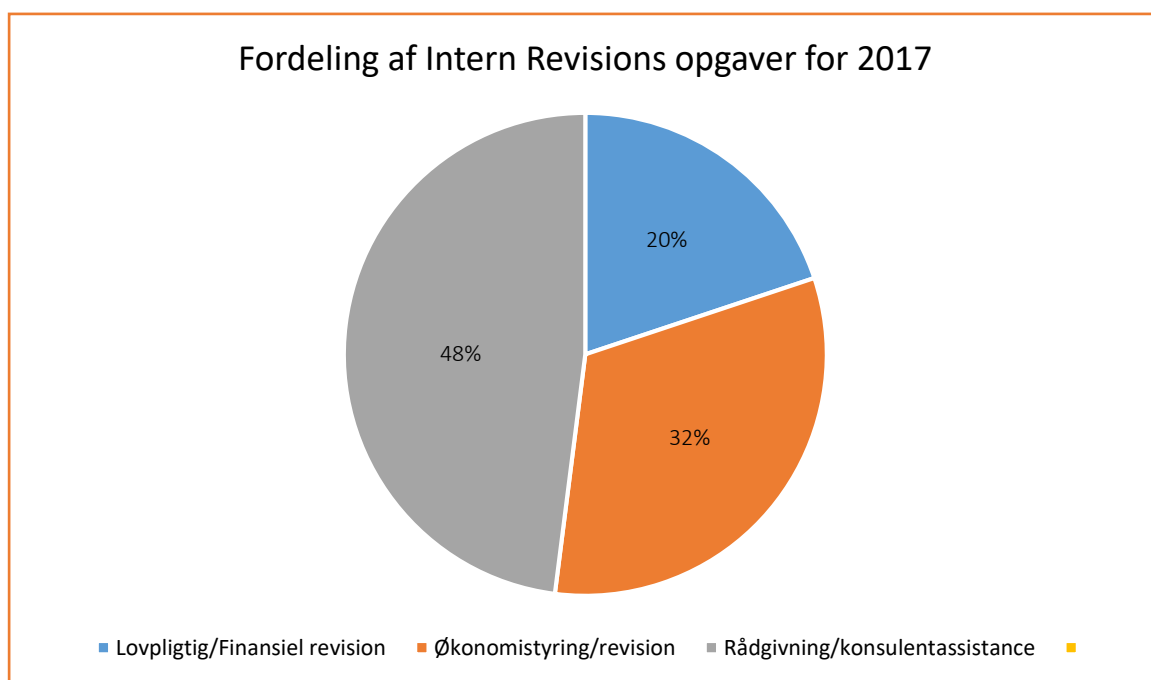
Sygefravær har i 2017 udgjort samlet 41 dage, hvilket svarer til 2,7 pr. årsværk. Dette vurderes som tilfredsstillende, og vi arbejder med et idealmål på 6 dage pr. årsværk.

Sygefravær pr årsværk	2015	2016	2017
Kort fravær	4,5	4,1	2,7
Langtidsfravær	0	0	0
Total	4,5	4,1	2,7

Der planlægges med 1.320 timer pr. medarbejder til udførelse af konkrete revisions- og rådgivningsopgaver, I 2017 er var det samlede timebudget 16.062 timer. Der er i 2017 leveret 16.840 timer fordelt på de 3 hovedopgaver.

Fordeling af Intern Revisions anvendte ressourcer (timer) i forhold til de 3 hovedopgaver i henhold til funktionsbeskrivelsen ser ud som følger:

Måltal for fordelingen er følgende:

- ✓ Lovpligtig og finansiell revision 40%
- ✓ Økonomistyring 35%
- ✓ Konsulentassistance 25%

Rådgivning/konsulentassistance har i 2017 udgjort en væsentlig større andel af de anvendte ressourcer. Dette kan væsentligst tilskrives revisionsarbejder i tilknytning til arbejdet med ledelsestilsyn i forvaltningerne, forvaltningernes åbningsbalancer i forhold til Kvantum samt Legal Compliance Projektet.

Regnskab

Driftsregnskab 2017 omfatter løn og øvrige driftsudgifter for Intern Revision (bevilling 1950), udgift til ekstern revisor til lovpligtig revision (bevilling 1970) samt pulje til udvidet forvaltningsrevision (bevilling 1960).

Bevilling	Vedtaget budget	Korrigeret budget	Regnskab	Afvigelse
<i>Service (1.000 kr.)</i>				
Bevilling 1950 Intern Revision	10.513	11.187	10.423	764
Bevilling 1960 Pulje til udvidet revision	1.454	1.454	1.454	0
Bevilling 1970 Ekstern Revision	3.550	3.550	3.550	0
I alt	15.517	16.191	15.427	764

Tabel 1 viser budget og forbrug for de tre bevillinger 1030, 1040 og 1050. Det samlede mindre forbrug er på 764 t.kr.

Mindre forbruget kan væsentligst tilskrives tidsmæssig forskydning mellem årene, hvorfor der – via overførselssagen – søges om overførsel af 489 t.kr. vedrørende lov- eller kontraktmæssigt bundne midler. Det reelle mindre forbrug på 274 t.kr. for 2017 kan væsentligst henføres til vakante stillinger i starten af 2017.